

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ШОСТКИНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Кафедра економіка та управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
денної форми навчання

_____ Проценко О.М.
“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

галузі знань 0305 "Економіка та підприємництво"

напрямок підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

інститут, факультет: Шосткинський інститут Сумського державного
університету, факультет денної форми навчання

Погоджено: начальник навчально-методичного відділу _____ Полончук В.О.

Робоча програма з дисципліни «Економічний аналіз» для студентів денної та заочної форм навчання
за напрямом підготовки 6.030504 "Економіка підприємства"

Розробник: _____ ст. викладач кафедри економіки та управління, кандидат економічних наук – Новикова Інна Володимирівна.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та управління

Протокол від. “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри економіки та управління

І.В.Прожога

“ _____ ” _____ 20__ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – денна – 2,5 заочна – 2,5	Галузь знань: 0305 «Економіка та підприємництво»	За вибором вищого навчального закладу	
	Напрямок підготовки 6.030504 "Економіка підприємства"		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		3-й	3-й
Курсова робота		Семестр	
Загальна кількість годин: за денною формою навчання – 105 за заочною формою навчання – 105		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3,6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	24 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		27 год.	59 год.
		Курсова робота	
		30 год.	30
		Вид контролю	
дск	іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 84,2%;

для заочної форми навчання – 18,0%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів аналітичного творчого мислення шляхом опанування теоретичних основ аналізу господарської діяльності і набуття навичок, необхідних у практичній роботі.

Основними **завданнями** економічного аналізу є: оцінка фактичного стану господарювання; виявлення факторів, які спричинили відхилення фактичних показників від планових; визначення резервів поліпшення наявного стану; розробка, обґрунтування шляхів і заходів подальшого використання резервів та контроль за їх виконанням.

У результаті вивчення дисципліни «Економічний аналіз» студент повинен **знати**:

- економічний зміст аналізу та синтезу та їх діалектичний зв'язок;
- систему факторів та резерви ефективності виробництва;
- закономірності та пропорції;
- систему інформації, яка використовується в економічному аналізі, та систему керування підприємством;
- систему економічних показників та їх аналітичну значимість.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- використовувати аналіз і синтез в діалектичній єдності;
- структурувати проблему, явище, процес розділяючи їх на складові частини і установлюючи між ними причинно-наслідкові зв'язки;
- застосовувати індукцію і дедукцію при дослідженні виробничих проблем;
- вміти систематизувати інформацію та обґрунтовувати методи і прийоми економічного аналізу;
- розраховувати кількісні і якісні показники підприємства;
- встановлювати величини відхилень кількісних і якісних показників діяльності підприємства.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економічного аналізу.

Тема 1. Економічний аналіз та управління підприємством.

Предмет економічного аналізу, об'єкти та суб'єкти аналізу. Основні категорії економічного аналізу. Ресурси, чинники, показники, ризики, резерви виробництва, їх класифікація. Завдання економічного аналізу. Оцінка результатів господарської діяльності, окремих економічних явищ і процесів.

Місце економічного аналізу господарської діяльності в системі наук.

Тема 2. Види економічного аналізу.

Класифікація видів та напрямів економічного аналізу. Техніко-економічний аналіз. Фінансовий аналіз. Оперативний аналіз. Функціонально-вартісний аналіз. Системний, або комплексний аналіз. Стратегічний аналіз.

Тема 3. Методи і прийоми економічного аналізу.

Визначення методу і методики економічного аналізу. Класифікація методів і прийомів. Сутність аналітичного методу. Елімінування як метод розрахунку впливу факторів. Способи елімінування. Моделювання. Види моделей. Балансові зіставлення. Статистичні методи, які застосовуються в аналізі. Економіко-математичні методи.

МОДУЛЬ У

Змістовий модуль 2. Аналіз виробничої діяльності підприємства.

Тема 4. Аналіз маркетингової діяльності підприємства.

Значення та завдання аналізу маркетингової діяльності підприємства. Загальна схема й послідовність проведення аналізу. Аналіз попиту на продукцію і формування портфеля замовлень. Аналіз ринків збуту. Аналіз конкурентоспроможності продукції

Тема 5. Аналіз виробництва і реалізації продукції.

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу виробництва і реалізації продукції. Аналіз динаміки і виконання плану виробництва та реалізації продукції. Аналіз асортименту і структури продукції. Аналіз якості виробленої продукції. Аналіз ритмічності роботи підприємства. Аналіз факторів та резервів збільшення випуску і реалізації продукції.

Тема 6. Аналіз собівартості продукції.

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу собівартості продукції. Система показників собівартості продукції. Аналіз загальних показників собівартості виробленої продукції. Аналіз виробничих затрат на 1 грн продукції за цінами продажу. Аналіз затрат на виробництво продукції за елементами затрат. Аналіз собівартості товарної продукції за статтями калькуляції.

Тема 7. Аналіз використання трудових ресурсів.

Завдання аналізу використання трудових ресурсів. Інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз забезпечення трудовими ресурсами. Аналіз чисельності, складу і руху працюючих. Аналіз використання робочого часу. Аналіз впливу кількості відпрацьованих днів і тривалості робочого дня на зміну фонду робочого часу. Аналіз трудомісткості продукції.

МОДУЛЬ УІ

Змістовий модуль 3. Аналіз технічного забезпечення підприємства.

Тема 8. Аналіз організаційно-технічного рівня підприємства.

Завдання аналізу організаційно-технічного рівня підприємства. Інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз технічного стану. Аналіз рівня організації виробництва. Аналіз рівня управління підприємством.

Тема 9. Аналіз використання основних фондів.

Завдання аналізу стану й використання основних фондів. Класифікація показників стану й використання основних фондів. Аналіз наявності, структури та руху основних виробничих фондів. Аналіз технічного стану, часу роботи. Коефіцієнти відновлення, вибуття і приросту основних фондів. Виробнича потужність підприємства. Динаміка виробничої потужності. Аналіз використання основних фондів та обладнання. Аналіз організаційно-технічного рівня підприємства.

Змістовий модуль 4. Аналіз фінансового стану підприємства.

Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.

Значення, завдання і джерела аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Структурно-логічна схема формування прибутків підприємства. Аналіз чистого прибутку підприємства. Аналіз валових доходів. Аналіз фінансових результатів від операційної та звичайної діяльності. Аналіз виконання фінансового плану підприємства. Оперативний аналіз фінансових результатів. Аналіз розподілу прибутків, що залишаються в розпорядженні підприємства.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль III												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економічного аналізу												
Тема 1. Економічний аналіз та управління підприємством.	4	1	1	-	-	2	2	-	-	-	-	2
Тема 2. Види економічного аналізу	4	1	1	-	-	2	5	1	-	-	-	4
Тема 3. Методи і прийоми економічного аналізу	7	2	2	-	-	3	8	2	1	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1	15	4	4	-	-	7	15	3	1	-	-	11
Змістовний модуль 2. Аналіз організаційно-технічного забезпечення підприємства.												
Тема 4. Аналіз організаційно-технічного рівня підприємства	4	1	1	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 5. Аналіз використання основних фондів	7	2	2	-	-	3	8	1	1	-	-	6
Тема 6. Аналіз маркетингової діяльності підприємства	4	1	1	-	-	2	3	-	-	-	-	3
Разом за змістовним модулем 2	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13
Усього годин	30	8	8	-	-	14	30	4	2	-	-	24
Модуль IV												
Змістовний модуль 3 Аналіз виробничої діяльності підприємства												
Тема 5. Аналіз виробництва і реалізації продукції	10	4	4	-	-	2	10	1	1	-	-	8
Тема 7. Аналіз собівартості продукції	10	4	4	-	-	2	10	1	2	-	-	7
Тема 8. Аналіз використання трудових ресурсів	10	4	4	-	-	2	10	1	1	-	-	8
Разом за змістовим модулем 3	30	12	12	-	-	6	30	3	4	-	-	23
Змістовний модуль 4. Аналіз фінансового стану підприємства												
Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	15	4	4	-	-	7	15	1	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 4	15	4	4	-	-	7	15	1	2	-	-	12
Усього годин	45	16	16	-	-	13	45	4	6	-	-	35
Написання курсової роботи	30	-	-	-	30	-	30	-	-	-	30	
Разом	105	24	24	-	30	27	105	8	8	-	-	59

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Економічний аналіз та управління підприємством.	1	-
2	Види економічного аналізу	1	-
3	Методи і прийоми економічного аналізу	2	1
4	Аналіз організаційно-технічного рівня підприємства	1	-
5	Аналіз використання основних фондів	2	1
6	Аналіз маркетингової діяльності підприємства	1	-
7	Аналіз виробництва і реалізації продукції	4	1
8	Аналіз собівартості продукції	4	2
9	Аналіз використання трудових ресурсів	4	1
10	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	4	2
	Разом	24	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Економічний аналіз та управління підприємством.	2	2
2	Види економічного аналізу	2	4
3	Методи і прийоми економічного аналізу	3	5
4	Аналіз маркетингової діяльності підприємства	2	4
5	Аналіз виробництва і реалізації продукції	3	6
6	Аналіз собівартості продукції	2	3
7	Аналіз використання трудових ресурсів	2	8
8	Аналіз організаційно-технічного рівня підприємства	2	7
9	Аналіз використання основних фондів	2	8
10	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	7	12
11	Написання курсової роботи	30	30
	Разом	57	89

7. Індивідуальні завдання

Навчальним планом вивчення дисципліни «Економічний аналіз» передбачено написання курсової роботи студентами денної форми навчання

Метою курсової роботи є:

- систематизувати, розширити, поглибити та закріпити отримані студентами теоретичні знання при вивченні курсу «Економічний аналіз», навчитися застосовувати їх при рішенні конкретних питань організації та ведення аналітичної роботи в системі промислового виробництва;

- надати студентам методику використання в реальних умовах даних первинних документів, облікових реєстрів, статистичних збірників, узагальнення та аналізу матеріалу, який використовується ;

- навчити студентів самостійно та правильно викладати матеріал в ув'язці отриманих теоретичних знань з практикою організації економічного аналізу;

- прищепити студентам навички та вміння самостійно, глибоко та критично аналізувати роботу промислового підприємства, відкривати невикористані внутрігосподарські резерви та вносити свої конкретні пропозиції по усуненню виявлених недоліків, мобілізації всіх резервів для підвищення ефективності господарювання.

Вибір та визначення конкретної теми курсової роботи робиться в академічній групі під керівництвом викладача в рамках змісту програми дисципліни.

8. Методи навчання

Лекції: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням опорного конспекту.

Практичні заняття: розв'язання типових завдань, виконання письмових контрольних робіт поточного контролю.

9. Методи контролю

На кожному практичному занятті проводиться тестування або письмова контрольна робота з розв'язанням задач. Тестування і контрольні оцінюються згідно регламенту.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест, екзамен	Сума
Модуль III						Модуль IV							
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			Мод. контроль	Змістовний модуль 3			Змістовний модуль 4	Мод. контроль		
T1	T2	T3	T4	T5	T6		T7	T8	T9	T10		40	100
4	4	4	4	4	4	10	4	4	4	4	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення.

Методичні вказівки до написання курсової роботи з дисципліни «Економічний аналіз» для студентів денної форми навчання.

12. Рекомендована література.

Базова

№ п/п	Назва навчальної літератури	Вид	Наявність примірників
1.	Тарасенко Н.В. Економічний аналіз. Уч.посібник. 3-е вид. Львів, «Новий світ», 2004 – 344с.	Підручник	
2.	Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. Учебное пособие для вузов. Минск. «Новое знание», 2000 – 686с.	Підручник	

Допоміжна.

3. Игнатова Е.А., Пушкарева Г.М. Анализ финансового результата деятельности предприятия. – М., «Финансы и статистика», 1990 – 96с.
4. Головки Т.В., Сагова С.В. Стратегічний аналіз: Уч.посібник під редакцією М.В.Кужельного. – К.: КНЭУ, 2002 – 198с.
5. Бороненкова С.А., Бондарь Ю.Г. Экономический анализ – основа поиска резервов. – М. «Финансы и статистика», 1988 - 91с.
6. Иваненко В.В. Модели и методы принятия решений в анализе и аудите. Учебное пособие. – Х.: ИД ИНЖЕК, 2004, - 296с.
7. Каракоз И.И., Самборський В.И. Теорія економічного аналізу. – К.: Вища школа – 1989 – 255с.
8. Любушин Н.П. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия. Учебное пособие. – М.: ЮНИТИДАНА – 2003, 471с.

**РОБОЧИЙ РЕГЛАМЕНТ
МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»**

1. Структура навчальної дисципліни: Загальний обсяг – 75 годин/ 2,5 кредити
Лк – 24 год/12, Пр – 24год/12; дск.
2. Організація навчального процесу: Семестрів викладання – 1;
модульних циклів – 2.
3. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: **R = 100 балів**
  - робота на аудиторних заняттях – **60 балів**;
  - складання дск – **40 балів**.
4. Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:
  - а) робота на аудиторних заняттях:
    - практичні заняття: 0,25 бали.
    - Всього: 12 пр * 0,25 бали = 3 бали.**
  - б) виконання завдань на практичних заняттях (та ІРС): тестування, письмове опитування питань, винесених на СРС:
    - вирішення завдань, задач – 12 пр * 1 бал = 12 балів;
    - письмове опитування 12 пр * 2,0 балів = 24 бали;
    - усне опитування – 12 пр * 0,5 бали = 7,5 балів;
    - Всього: 12 пр. * 3,75 балів = 45 балів.**
  - в) складання комплексних письмових модульних контролів
всього 2 мод. * 7,5 балів = **15 балів**:
    - теоретичне завдання або тестування максимально 3 бали;
    - практичне завдання максимально 4,5 бали.
  - г) складання додаткового семестрового контролю – **40 балів**:
    - теоретичне завдання, тестування – 30 балів;
    - практичне завдання – 10 балів.
5. Підсумок рейтингових балів за модульними циклами (при позитивному оцінюванні):
  - 3-й модульний цикл (8 лк., 8.пр. занять, модульний контроль) – 22,5...37,5 балів
  - 4-й модульний цикл (16 лк., 16 пр.занять, модульний контроль, додатковий семестровий контроль) – 37,5 ... 62,5 бали.
6. Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці (менше зазначеної в п.5), проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу в цілому та його складових не підвищуються.
7. ІРС за розкладом занять використовуються для консультативної роботи (в тому числі за призначенням викладача) та робіт п.6.

г) заохочувальні рейтингові бали – максимально **3,75 балів**:

0,75 бал - за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;

1 бали - за виконання завдань підвищеної складності, або за виконання аналітичних оглядів за тематикою навчальної дисципліни чи споріднених дисциплін (конкретне завдання визначає викладач);

2 бали – написання реферату на тему, яка буде визначена викладачем.

При нарахуванні заохочувальних балів викладач має право звільнити студента від виконання практичних (індивідуальних) завдань, які передбачені програмою навчальної дисципліни.